

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра лісового та садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 18.10. 2017 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
ФІТОДИЗАЙН ЗАКРИТОГО СЕРЕДОВИЩА

підготовки магістра
спеціальності – 206 „Садово-паркове господарство”
освітньої програми (спеціалізації) „Садово-паркове господарство”

Програма навчальної дисципліни «Фітодизайн закритого середовища»,
підготовки магістра галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство,
спеціальності 206 Садово-паркове господарство, за освітньою програмою
Садово-паркове господарство

Розробник:

кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри лісового та садово-
паркового господарства

В.В. Андрєєва

Рецензент:

кандидат біологічних наук,
доцент кафедри ботаніки

І. І. Кузьмішина

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні

кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 28 серпня 2017 р.

Завідувач кафедри: (проф. Шевчук М.Й.)

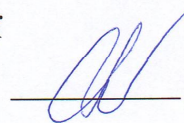
Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією біологічного факультету

протокол № 1 від 6.09. 2017 р.

Голова науково-методичної

комісії факультету

(доц. Дмитроца О. Р.)

Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 18.10. 2017 р.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	20 Аграрні науки та продовольство, 206 Садово-паркове господарство, Садово-паркове господарство, магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 6
		Семестр 11-ий
		Лекції 24 год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) 24 год.
		Самостійна робота 92 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Предметом вивчення навчальної дисципліни є специфіка догляду за рослинами в композиціях, принципи поєднання декоративно-листяних та красиво квітучих рослин закритого ґрунту в гармонійні композиції з урахуванням їх біологічних, морфологічних та декоративних особливостей, способи їх розміщення в приміщеннях, технологія догляду за ними та ін.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Фітодизайн закритого середовища» має тісні зв'язки з такими дисциплінами як ботаніка, фізіологія рослин, екологія, квітникарство, квітникарство закритого ґрунту, основи ландшафтного дизайну, образотворчим мистецтвом та. ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Природне середовище мешкання рослин.
2. Принципи добору рослин у композиції. Бонсай та фен-шуй у інтер'єрі.

Мета дисципліни – теоретична підготовка студентів з питань формування композицій та поєднання рослин за екологічним, декоративним та функціональним принципами.

Завдання дисципліни: дати майбутнім фахівцям теоретичні та практичні знання по фітодизайну рослин різних регіонів землі, про формування довготривалих угруповань з декоративно-листяних та красиво-квітух субтропічних та тропічних рослин та правила їх утримування.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

ареали розповсюдження рослин та їх кліматичні умови; асортимент декоративних рослин закритого ґрунту, вміти використовувати декоративні якості рослин закритого ґрунту при поєднанні їх в композиції; правила застосування композицій із штучних та висушених рослин; правила розміщення композицій в інтер'єрі; правила догляду за рослинами в композиціях та підтримувати відповідний режим в середовищі мешкання рослин; вміти скласти характеристику умов інтер'єру та підбирати відповідний асортимент рослин; використовувати декоративні якості рослин закритого ґрунту при поєднанні їх в композиції; формувати фітокомпозиції із живих рослин за екологічними, декоративними та функціональними принципами; створювати тематичні композиції за екологічним принципом; доглядати за створеними композиціями і підтримувати їх в декоративному стані.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Природне середовище мешкання рослин.					
Тема 1. Вступ. Історія розвитку фітодизайну.	2	-	-	2	
Тема 2. Природне середовище мешкання рослини.	16	2	2	12	
Тема 3. Характеристика основних кліматичних зон мешкання кімнатних рослин та їх географічні райони.	12	2	2	6	2
Тема 4. Мікроклімат інтер'єрів як прототип природних кліматичних умов зростання рослин.	14	2	2	8	2
Тема 5. Фітокомпозиція в інтер'єрі.	12	2	2	6	2
Тема 6. Догляд за рослинами в	12	2	2	8	

фітокомпозиціях.					
Тема 7. Розмноження рослин.	6	2	2	2	
Тема 8. Місткості для рослин.	8	2	2	4	
Разом за змістовим модулем 1	82	14	14	48	6
Змістовий модуль 2. Принципи добору рослин у композиції. Бонсай та фен-шуй у інтер'єрі					
Тема 9. Принципи добору рослин в композиції.	14	2	2	8	2
Тема 10. Вплив рослин на мікроклімат та склад повітря в закритому середовищі.	16	2	2	10	2
Тема 11. Озеленення балконів.	12	2	2	8	
Тема 12. Бонсай в інтер'єрі.	14	2	2	10	
Тема 13. Фен-шуй інтер'єру.	12	2	2	8	
Разом за змістовим модулем 2	68	10	10	44	4
Усього годин	150	24	24	92	10

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ п/п	Теми	К-сть годин
1.	Історія використання рослин людиною в різних країнах та різноманітних мистецтвах. Стародавні міфи та релігійні обряди, що пов'язані з використанням рослин. Азбука квітів та символіка найбільш розповсюджених рослин.	12
2.	Ставлення до рослин як мірило людяності та показник духовного світу людини. Можливості ефективного використання рослин для оздоровлення атмосфери інтер'єрів.	12
3.	Орхідеї як елемент фітодизайну	12
4.	Вплив рослин на бактерицидний склад повітря – фітонцидна активність рослин	14
5.	Корегуючі засоби у інтер'єрі за фен-шуєм. Рослини. Світло. Звук. Тварини та їх зображення. Колір. Запах.	14
6.	Фітодизайн та фен-шуй	14
7.	Аксесуари у фітодизайні	14
8.	Всього	92

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

- Підібрати асортимент рослин та розробити варіант композиції «Тропічний ліс»
- Підібрати асортимент рослин та розробити варіант композиції «Лісова поляна»
- Підібрати асортимент рослин та розробити варіант композиції «Пустельний ландшафт»

4. Підібрати асортимент рослин та розробити варіант композиції «Квітково-декоративна»
5. Скелястий ландшафт
6. Вертикальні композиції для озеленення балконів
7. Композиції із сукулентів в акваріумах
8. Прибережний ландшафт середземномор'я
9. Композиції в малих декоративних ємкостях
10. Композиції в різних за формою пересувних контейнерах
11. Композиції із тропічних рослин з використанням пнів та декоративних дерев
12. Бонсай в інтер'єрі

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (мах = 40 балів)												Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1									Модуль 2		Модуль 3				
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2			ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	10	30	30	100
2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5				

Критерії оцінювання: з кожної із тем змістових модулів 1 і 2, які виносяться на семінарські заняття студент може отримати певну кількість балів. Усні відповіді оцінюються за такими критеріями:

0,5 бала – відповідь поверхнева на основі прочитаної лекції; відповідь хаотична, фрагментарна; відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті; розуміння і розкриття лише окремих позицій.

1 бал – відповідь послідовна, недостатньо структурована; роз'яснення переважної кількості позицій (без виділення основних позицій); використання тексту лекції та одного підручника.

2 бали – відповідь логічна, чітка, структурована; глибоке розуміння

матеріалу, яке включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників.

2,5 бали – відповідь чітка, структурована, логічна; включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилення на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, власні наукові доробки; наведення власних прикладів; порівняльний аналіз. Загальна сума балів, яку студент отримує за поточний контроль – 40.

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) проводиться письмово. Модульний зріз передбачає розв'язання 30 тестових завдань, які складаються на основі лекційного курсу, практичних робіт і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Правильне розв'язання тестового завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за один модульну контрольну роботу – 30 балів (загалом 60 балів за дві модульні контрольні роботи).

Підсумковий контроль – екзамен. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й модульного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає екзамен у формі *усного опитування*. При цьому на екзамен виноситься *60 балів*, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Для отримання екзамену потрібно набрати не менше 60 балів за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Цветоводство защищенного грунта / Е. Ш. Белорусец, Л. С. Гиль, Т. А. Зыкова и др. – К.: Урожай, 1988. – 224 с.
2. Коев Г.В. Вредители цветочных культур и меры борьбы с ними / Г. В. Коев, З. Д. Настас, Т.Ф. Третьякова. – Кишинев: Штиинца, 1986. – 39 с.
3. Краснова Т.Н., Агротехника оранжерейных цветочных растений на срез / Т. Н. Краснова, Е. В. Лебедева, А. И. Батенко. – М: Стройиздат, 1964. – 110 с.
4. Сааков С. Г. Оранжерейные и комнатные растения и уход за ними / С. Г. Сааков. – Л.: Наука, 1983.– 621 с.
5. Савковский П. П. Атлас вредителей плодовых и ягодных культур / П. П. Савковский. – К.: Урожай, 1990.– 96 с.
6. Синадский Ю.В. Вредители и болезни цветочно–декоративных растений / Ю. В. Синадский, И.Т. Корнеева, И. Б. Добровичинская. – М.: Наука, 1982. – 592с.
7. Цветоводство / Ю.В. Синадский, Э. Ф.Косаржевская, Л. Н. Мухина и др. – М.: Наука, 1990. – 272 с.

8. Терезникова Е. М., Защита цветочно–декоративных растений от вредителей / Е. М. Терезникова, П. Я. Чумак. – М.: Агропромиздат, 1989.– 127 с.

Додаткова:

1. Ануфрієва С. В. Енциклопедія рослин садових та кімнатних / С. В. Онуфрієва. – Донецьк : ТОВ «Глорія Трейд», 2013. – 224 с.

2. Береза Н. «Квіткова» хмаринка у підвісному кошику / Н. Береза // Квіти України. – 2012. – № 2. – С. 26–27.

3. Береза Н. С. Екзотичний агапантус / Н. С. Береза // Квіти України. – 2012. – № 1. – С. 14–15.

4. Радченко Н. Л. Золота енциклопедія сучасного квітництва / Н. Л. Радченко. – Донецьк : ТОВ «ВКФ БАО», 2009. – 384 с.

5. Степура А. В. Енциклопедія домашнього декоративного квітництва: 5000 корисних порад фахівців / А. В. Степура – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2004. – 384с.

6. Черевченко Т. М. Довідник квітникаря-любителя / Т. М. Черевченко, В. В. Капустян, Л. М. Яременко та ін. – К. : Урожай, 1994. – 368 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Витоки фітодизайну та його розвиток.
2. Типи закритих середовищ. Вимоги до їх дизайну. Роль рослин в дизайні інтер'єрів.
3. Розподіл рослин за характером пристосування до існування у природному середовищі. Гігрофіти. Мезофіти. Ксерофіти: сукуленти, евксерофіти, геміксерофіти, стипаксерофіти.
4. Розподіл рослин за життєвими формами - дерева, чагарники, чагарнички, напівчагарнички, ліани, сукуленти, трав'янисті та епіфіти.
5. Тропіки Амазонки, Індії, о. Яви, Гавайських островів, Південно-Західного Китаю, Південного Чилі, Південної Африки, Нової Зеландії,

Східної Австралії. Особливості рослинного світу тропіків. Основні представники тропічного клімату.

6. Субтропічний клімат. Рослини субтропічного клімату.
7. Пустелі та їх кліматичні особливості. Рослини пустель.
8. Основні складові мікроклімату житлових приміщень.
9. Світло - як фактор забезпечення життя рослини в кімнаті. Зонування приміщення щодо інтенсивності світла. Способи регулювання інтенсивності світла.
10. Температурний режим та його вплив на фотосинтез та дихання рослин.
11. Вологість повітря та регулювання нею. Розподіл інтер'єрів щодо світлових та теплових режимів.
12. Добір рослин для композицій залежно від умов інтер'єрів.
13. Використання сухоцвітів та штучного матеріалу для композицій в інтер'єрі.
14. Факти поєднання окремих видів рослин у спільно проживаючі групи. Поєднання декоративних якостей рослин та архітектурного вигляду приміщення.
15. Рослинна композиція у пересувній місткості. Геометричний та емоційний центри композицій. Пропорції в композиції та просторі.
16. Колір та правила поєднання кольорів. Принцип розміщення рослин в композиції та їх кількість.
17. Використання допоміжних елементів, ліан та солітерних дерев.
18. Фітокомпозиції, які асоціюються з природним ландшафтом: пустельний ландшафт, скелястий ландшафт, тропічний ліс, середземноморський ліс, ліс помірної зони, лісова галявина, зелена стіна, прибережний ландшафт, болотяний ландшафт, квітково-декоративний ландшафт.

- 19.Вимоги рослин до умов росту в залежності від біологічних ритмів розвитку рослини та пори року.
- 20.Пересадка та терміни її проведення. Види добрив, норми та терміни внесення в ґрунт.
- 21.Хвороби та шкідники кімнатних рослин та профілактичні засоби боротьби з ними.
- 22.Ґрунт як визначальний фактор для успішного вирощування рослин. Вимоги до ґрунту. Види ґрунтів та способи їх приготування.
- 23.Насіннєве розмноження. Обробка насіння перед висівом, терміни висіву. Висів спор папороті.
- 24.Живцювання як найбільш поширений серед тропічних рослин спосіб вегетативного розмноження. Терміни живцювання тропічних рослин, підготовка живців до посадки.
- 25.Створення відповідних умов для прискорення вкорінення тропічних та субтропічних рослин. Особливості живцювання соковитих рослин та сукулентів.
- 26.Використання стимуляторів росту. Листові живці, кореневі живці, укорінення лусок цибулини (лілея), розеток листя (хлорофітум, ломикамінь), кореневі паростки (драцена, корделіна).
- 27.Стаціонарні та пересувні контейнери для рослин. Об'єм місткості та її функціональна належність. Місце розташування місткості в інтер'єрі.
- 28.Пересувні контейнери, акваріуми, флораріуми, вітрини, штучні дерева, підставки.
- 29.Фітокомпозиція як візуальний фон. Фітокомпозиція як просторова ланка.
- 30.Модульні контейнери. Матеріали, що використовуються для виготовлення контейнерів. Місткості для епіфітів.
- 31.Способи розміщення рослин в закритому середовищі.

32. Влаштування стаціонарних місць під посадку рослин в ґрунт в закритих приміщеннях.
33. Рослини для теплих і прохолодних кімнат.
34. Рослини для північних і південних вікон.
35. Зміни в кількості та якості кисню під впливом рослин. Рослини з седативною дією.
36. Вплив рослин на бактерицидний склад повітря – фітонцидна активність рослин.
37. Добір рослин та їх просторове розміщення. Контейнери та підвісні ящики для балконів. Асортимент рослин для балконів: однорічні, дворічні, багаторічні та ліани.
38. Рослини, придатні для кімнатного бонсаю.
39. Стилї бонсай.
40. Рослини в інтер'єрі за фен-шуй. Вхідні двері, передпокій, коридор, вітальня, їдальня, кухня, спальня, кабінет. Зони багатства, сім'ї, дітей, кар'єри, слави, знань, центр удачі.